

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ИПОТЕКАЛЫҚ ҰЙЫМДАРЫНЫҢ
АҒЫМДАҒЫ ЖАҒДАЙЫ**

2016 ЖЫЛҒЫ 1 ҚАЗАНДАҒЫ ЖАЙ-КҮЙ БОЙЫНША

Алматы 2016 ж.

Мазмұны

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БАНКТІК ЕМЕС СЕКТОРЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ	3
I. ИПОТЕКАЛЫҚ ҰЙЫМДАРДЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАЙ-КҮЙІ	3
1. АКТИВТЕР	3
2. НЕСИЕ ПОРТФЕЛІ.....	4
3. МІНДЕТТЕМЕЛЕР	5
4. МЕНШІКТІ КАПИТАЛ	6
5. ИПОТЕКАЛЫҚ ҰЙЫМДАР ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ.....	6
II. БАНКТІК ЕМЕС ҰЙЫМДАРДЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАҒДАЙЫ	8
1. АКТИВТЕР	8
2. НЕСИЕ ПОРТФЕЛІ.....	9
3. МІНДЕТТЕМЕЛЕР	9
4. МЕНШІКТІ КАПИТАЛ	10
5. БАНКТІК ЕМЕС ҰЙЫМДАР ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ	11

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БАНКТІК ЕМЕС СЕКТОРЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

2016 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша Қазақстан Республикасының банктік емес секторы 3 ипотекалық ұйыммен және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын 5 ұйымдармен (бұдан әрі - банктік емес ұйымдар) ұсынылған.

1-кесте. Банктік емес сектордың құрылымы

Банктік емес сектордың құрылымы	01.01.16	01.10.16
Ипотекалық ұйымдардың саны, оның ішінде:	3	3
- жарғылық капиталына мемлекет 100% қатысатын ипотекалық ұйымдар	1	1
- ипотекалық ұйым	2	2
Банктік емес ұйымдардың саны, оның ішінде:	5	5
- жалғыз акционері агроөнеркәсіп кешені саласындағы ұлттық басқарушы холдинг болып табылатын ұйымдар	4	4
- почта операторы	1	1
Банктік емес ұйымдардың еншілес ұйымдарының саны	7	6

I. ИПОТЕКАЛЫҚ ҰЙЫМДАРДЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАЙ-КҮЙІ

1. АКТИВТЕР

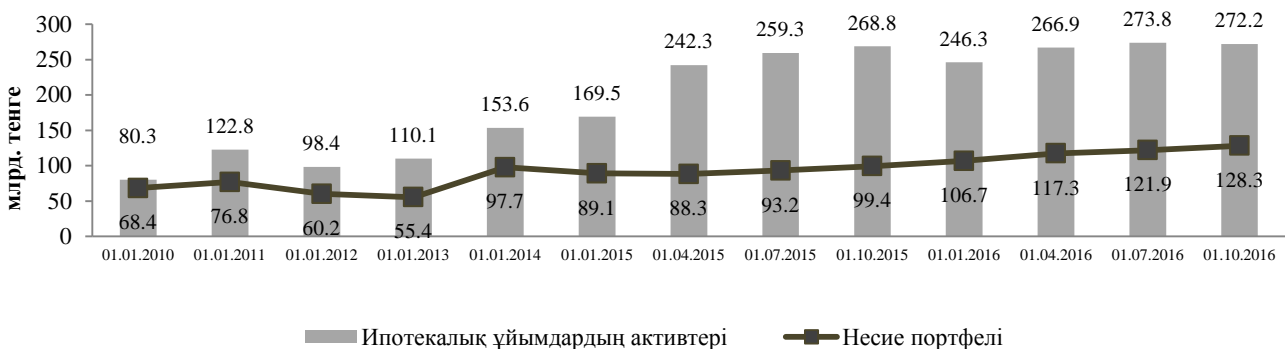
2-кесте. Қазақстан Республикасының ипотекалық ұйымдарының жиынтық активтерінің құрылымы

Ипотекалық ұйымдарының жиынтықты активтерінің динамикасы және құрылымы	01.01.2016		01.10.2016		Өсімі, %-бен
	млрд. теңге	жиынтығы %-бен	млрд. теңге	жиынтығы %-бен	
Ақша	0,4	0,2%	0,4	0,2%	8,7%
Ағымдағы шоттар	26,6	10,8%	51,6	19,0%	94,0%
Бағалы қағаздар	13,2	5,4%	9,9	3,7%	-24,7%
Басқа банктерге орналастырылған салымдар	17,8	7,2%	15,6	5,7%	-12,7%
Клиенттерге берілген қарыздар, оның ішінде «Кері РЕПО» операциясы	106,7	43,3%	128,3	47,1%	20,3%
Негізгі қаражат және материалдық емес активтер	15,3	6,2%	22,8	8,4%	49,0%
Клиенттерге ХҚЕС талаптары бойынша берілген қарыздар және қаржы лизингі бойынша резервтер (провизиялар)	-4,2	-1,7%	-4,2	-1,5%	-1,2%
Басқа активтер	70,5	28,6%	47,7	17,5%	-32,3%
Активтердің барлығы	246,3	100,0%	272,2	100,0%	10,6%

2016 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша ипотекалық ұйымдар активтерінің жиынтық мөлшері 272,2 млрд. теңге, бұл жылдың басындағы көрсеткіштен 26,0 млрд. теңгеге немесе 10,6%-ға көп.

Ипотекалық ұйымдардың активтері құрылымының маңызды үлесін клиенттердің қарызы – 47,1% (128,3 млрд.теңге), ағымдағы шоттар – 19,0% (51,6 млрд.теңге), басқа активтер – 17,5% (47,7 млрд.теңге).

1-график. ҚР ипотекалық ұйымдарының активтері мен несие портфелінің динамикасы

2. НЕСИЕ ПОРТФЕЛІ

2016 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша ипотекалық ұйымдардың жиынтық несие портфелі 128,3 млрд. теңге болды, бұл 2016 жылдың басындағы қалыптасқан көрсеткіштен 21,7 млрд. теңгеге немесе 20,3%-ға көп.

Есепті күнге қалыптастырылған провизиялар 4,2 млрд. теңгені құрады (ипотекалық ұйымдардың несие портфеліндегі қалыптастырылған провизиялардың үлес салмағы 3,3%).

3-кесте. ҚР ипотекалық ұйымдарының несие портфелінің құрылымы

Көрсеткіштер	01.01.2016		01.10.2016		Өзгерістер (%)
	млрд. теңге	жиынтығы %-бен	млрд. теңге	жиынтығы %-бен	
Несие портфелі (негізгі борыш), оның ішінде:	106,7	100,0%	128,3	100,0%	20,3%
Клиенттерге берілген қысқамерзімді қарыздар	0,1	0,1%	0,0	0,0%	-85,4%
Клиенттерге берілген ұзақмерзімді қарыздар	81,1	76,1%	60,8	47,4%	-25,1%
Клиенттерге қаржы лизингі	25,2	23,6%	67,4	52,5%	167,6%
Клиенттердің қарыздар бойынша мерзімі өткен берешегі	0,3	0,3%	0,2	0,1%	-46,4%
Бағалы қағаздармен "кері РЕПО" операциясы	0,0	0,0%			
Анықтама: ХҚЕС бойынша провизиялар	4,2	4,0%	4,2	3,3%	-1,2%

4-кесте. ҚР ипотекалық ұйымдарының несие портфелінің сапасы

Көрсеткіштің атауы /күні	01.01.2016		01.10.2016		Өзгерістер (%)
	млрд. теңге	жиынтығы %-бен	млрд. теңге	жиынтығы %-бен	
Несие портфелі (негізгі борыш)*	106,7	100,0%	128,3	100,0%	20,3%
Негізгі борышы және (немесе) есептелген сыйақы бойынша мерзімі өткен берешегі жоқ қарыздар	95,6	89,6%	118,6	92,4%	24,0%
Мерзімі өткен берешегі бар қарыздар, оның ішінде:	11,0	10,4%	9,7	7,6%	-11,7%
1- ден 30 күнге дейін мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	4,0	3,8%	5,7	4,5%	41,5%
31- ден 60 күнге дейін мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	1,2	1,1%	1,2	0,9%	-3,0%
61- ден 90 күнге дейін мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	0,8	0,7%	0,4	0,3%	-52,8%
90 күннен астам мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	5,0	4,7%	2,5	1,9%	-2,4%
<i>ХҚЕС бойынша провизиялар</i>	<i>-4,2</i>	<i>4,0%</i>	<i>-4,2</i>	<i>3,3%</i>	<i>-1,2%</i>
<i>90 күннен астам мерзімі өткен берешегі бар қарыздарды ХҚЕС бойынша провизияларды өтеу коэффициенті</i>		<i>83,9%</i>		<i>169,3%</i>	

2016 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша ипотекалық ұйымдардың жиынтық несие портфеліндегі мерзімі өткен берешектің үлес салмағы 7,6%-ды құрады (немесе 9,7 млрд. теңге). Есепті күні 90 күннен астам күннен бастап негізгі борыш және сыйақы бойынша мерзімі өткен берешек 2,5 млрд. теңге немесе несие портфелінің 1,9% болды.

3. МІНДЕТТЕМЕЛЕР

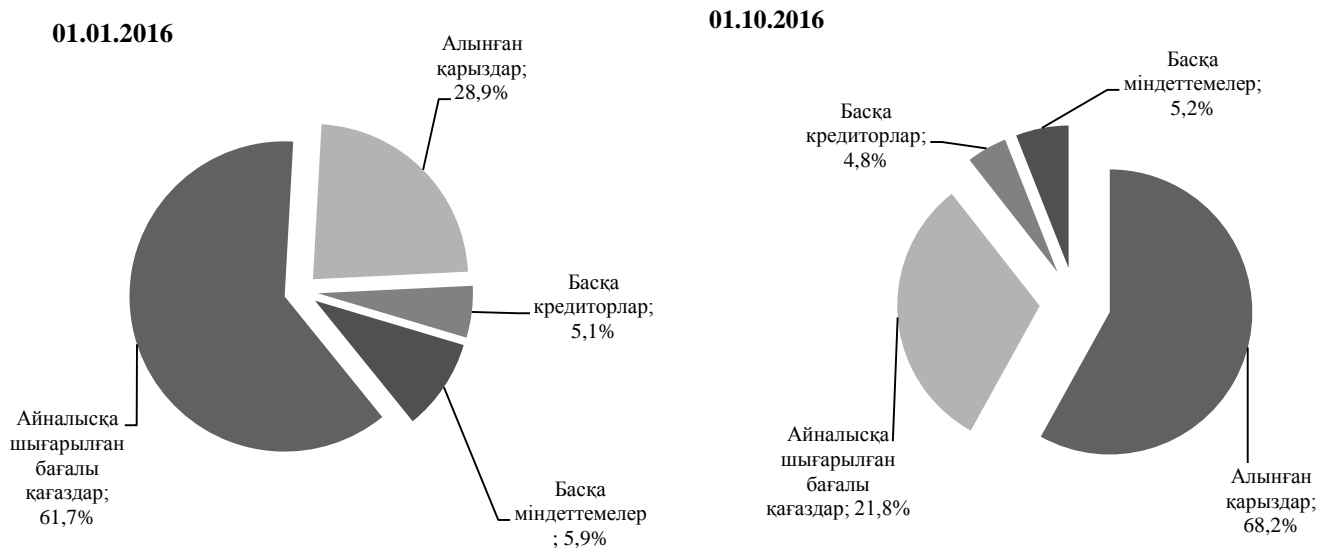
2016 жылдың басындағы деректермен салыстырғанда ипотекалық ұйым міндеттемелерінің жиынтықты мөлшері 21,6 млрд. теңге немесе 11,0%-ға ұлғайды және 2016 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 218,0 млрд. теңге болды.

Ипотекалық ұйымдардың құрылымында міндеттемелер құрылымы алынған қарыздарды түрінде (68,2%).

5-кесте. ҚР ипотекалық ұйымдарының жиынтықты міндеттемелерінің құрылымы

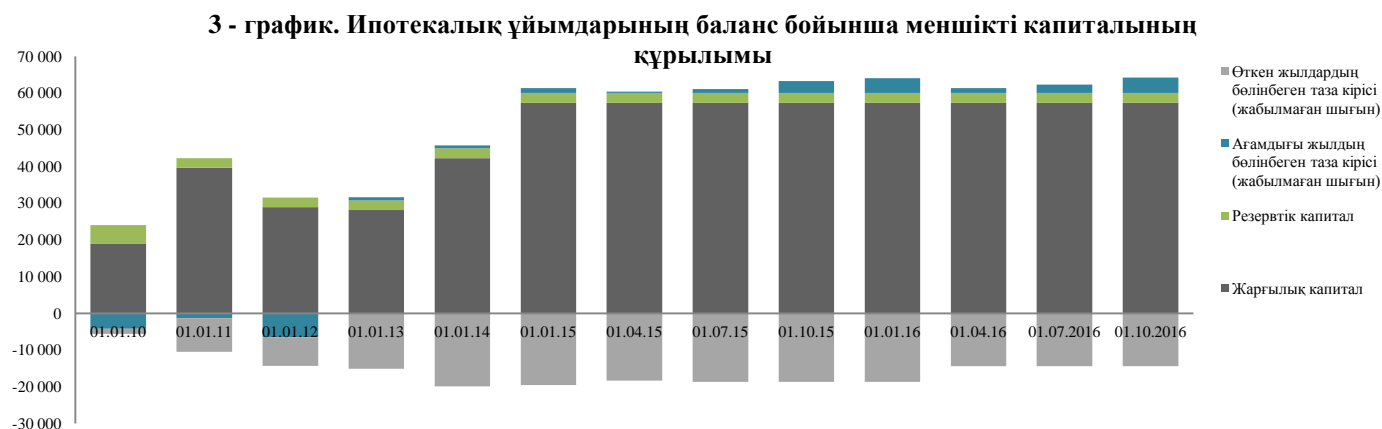
Ипотекалық ұйымдарының жиынтықты міндеттемелерінің динамикасы және құрылымы	01.01.2016		01.10.2016		Өсімі, %-бен
	млрд. теңге	жиынтығы %-бен	млрд. теңге	жиынтығы %-бен	
Алынған қарыздар	117,9	60,1%	148,7	68,2%	26,1%
Айналысқа жіберілген бағалы қағаздар	56,8	28,9%	47,5	21,8%	-16,4%
Басқа кредиторлар	10,1	5,1%	10,4	4,8%	3,7%
Басқа міндеттемелер	11,5	5,9%	11,3	5,2%	-1,6%
Барлық міндеттемелер	196,4	100,0%	218,0	100,0%	11,0%

2-график. Ипотекалық ұйымдар міндеттемелерінің құрылымы

4. МЕНШІКТІ КАПИТАЛ

2016 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша ипотекалық ұйымдардың баланстық меншікті капиталы 54,3 млрд. теңгені құрады, ағымдағы жылдың басынан қалыптасқан көрсеткіштен 4,4 млрд.теңгеге көп.

2016 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша ипотекалық ұйымдардың реттеуші меншікті капиталының мөлшері 56,2 млрд. теңгені құрады. Ал жылдың басында осы көрсеткіш 53,8 млрд. теңгені құрады.

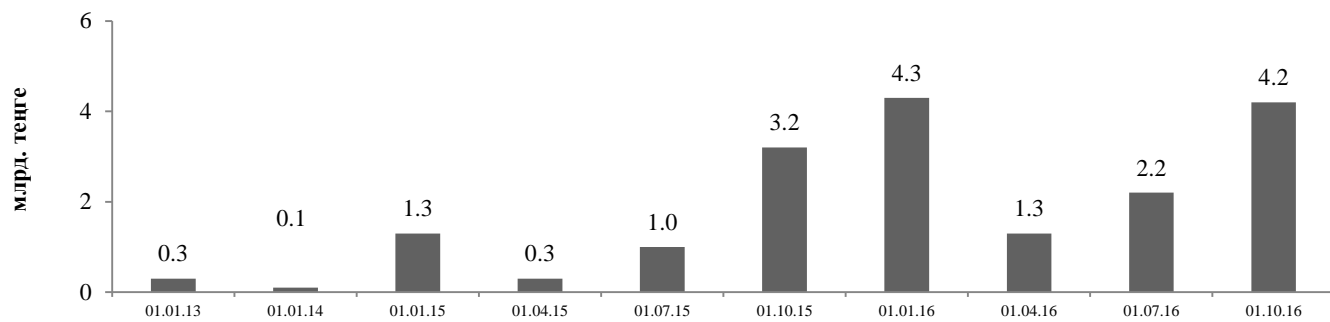
Меншікті капиталдың жеткіліктілігі	01.01.2016	01.10.2016
Төленген меншікті капитал (оның ішінде капитал), млрд.теңге	63,2	63,2
Есепті меншікті капитал, млрд.теңге	53,8	56,2
Меншікті капиталдың жеткіліктілігі коэффициенті ($\kappa_1 \geq 0,06$)	0,192	0,189
Меншікті капиталдың жеткіліктілігі коэффициенті ($\kappa_1 - 2 \geq 0,06$)	0,295	0,245
Меншікті капиталдың жеткіліктілігі коэффициенті ($\kappa_1 - 3 \geq 0,12$)	0,332	0,262

5. ИПОТЕКАЛЫҚ ҰЙЫМДАР ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ

2016 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша ипотекалық ұйымдар 4,2 млрд.теңге мөлшерде таза пайда алды.

6-кесте. ҚР ипотекалық ұйымының кірістілігі

Ипотекалық ұйымның кірістілігі, млрд. теңгемен	млрд. теңге		
	01.10.2015	01.10.2016	Өсімі, %-бен
Сыйақы алумен байланысты кірістер	14,0	14,9	6,5%
Сыйақы төлеуге байланысты шығындар	9,2	7,6	-16,9%
Сыйақы алумен байланысты емес кірістер	39,3	63,3	61,1%
Сыйақы төлеуге байланысты емес шығындар	38,4	62,3	62,2%
Операциялар бойынша (резервтерді қалпына келтіру) ықтимал шығынға резервтер	1,3	3,0	131,2%
Корпоративтік табыс салығы	1,2	1,1	-10,7%
Таза кіріс (шығын)	3,2	4,2	31,8%

4-график. Ипотекалық ұйымдардың пайдасы (шығыны)

II. БАНКТІК ЕМЕС ҰЙЫМДАРДЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАҒДАЙЫ

1. АКТИВТЕР

8-кесте. Банктік емес ұйымдардың жиынтық активтерінің құрылымы

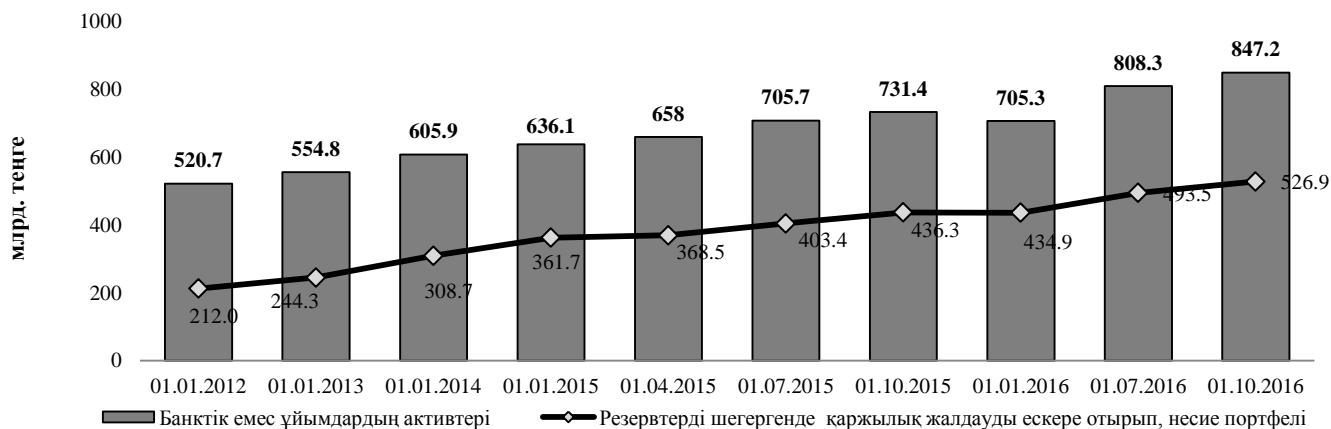
Банктік емес ұйымдардың жиынтық активтерінің динамикасы мен құрылымы	01.01.2016		01.10.2016		Өсімі, %-бен
	млрд. теңге	жиынтығында %-бен	млрд. теңге	жиынтығында %-бен	
Ақшалай қаражат және ақшалай қаражаттың баламалары	59,5	8,4	97,2	11,5	63,4
Орналастырылған салымдар	8,5	1,2	3,1	0,4	-63,5
Бағалы қағаздар	10,3	1,5	7,8	0,9	-24,3
Берілген қарыздар	253,8	36,0	324,8	38,3	28,0
Қаржылық жалдау	181,1	25,7	202,1	23,9	11,6
Басқа заңды тұлғалардың капиталына инвестициялар және реттелген борыш	22,8	3,2	23,6	2,8	3,5
Дебиторлық берешек	71,7	10,2	97,0	11,4	35,3
Өзге активтер	97,6	13,8	91,6	10,8	-6,1
Активтердің барлығы	705,3	100,0	847,2	100,0	20,1

2016 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша банктік емес ұйымдардың жиынтық активтері 2016 жылдың басынан 20,1%-ға ұлғайып, 847,2 млрд. теңге болды.

2016 жылдың басымен салыстырғанда ақшалай қаражат және ақшалай қаражаттың баламалары 63,4%-ға, дебиторлық берешек 35,3%-ға, берілген қарыздар 28,0%-ға ұлғайғаны байқалады, бұл ретте орналастырылған салымдар 63,5%-ға және бағалы қағаздар 24,3%-ға төмендеді.

Банктік емес ұйымдар активтерінің жалпы сомасында заңды және жеке тұлғаларға берілген қарыздар – 38,3% (324,8 млрд.теңге), қаржылық жалдау – 23,9% (202,1 млрд. теңге) және дебиторлық берешек –11,4% (97,0 млрд.теңге) алады.

5-график. Банктік емес ұйымдардың активтері мен несие портфелінің динамикасы

2. НЕСИЕ ПОРТФЕЛІ

2016 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша банктік емес ұйымдардың жиынтық несиесі портфелі (қаржылық жалдауды ескергенде) 569,7 млрд. теңге болды.

Мерзімі өткен берешегі бар қарыздардың банктік емес ұйымдардың жиынтық несиесі портфеліндегі үлес салмағы 25,5% (немесе 145,0 млрд. теңге) болды. Есепті күні негізгі борыш бойынша 90 күннен астам мерзімі өткен берешегі бар қарыздар 105,3 млрд. теңге немесе банктік емес ұйымдардың жиынтық несиесі портфелінен 18,5% болды.

Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының талаптарына сәйкес несиесі портфелі бойынша қалыптастырылған провизиялар (резервтер) 60,5 млрд. теңге немесе банктік емес ұйымдардың жиынтық несиесі портфелінен 10,6% болды.

9-кесте. Банктік емес ұйымдардың несиесі портфелінің сапасы

Көрсеткіштің атауы /күні	01.01.2016		01.10.2016		Өсімі, %-бен
	негізгі борыш сомасы, млрд. теңге	жиынтығында %-бен	негізгі борыш сомасы, млрд. теңге	жиынтығында %-бен	
Несие портфелі, оның ішінде қаржылық жалдау	472,6	100,0	569,7	100,0	20,5
Негізгі борыш бойынша мерзімі өткен берешегі жоқ қарыздар	344,6	72,9	424,7	74,5	23,2
Мерзімі өткен берешегі бар қарыздар, оның ішінде:	128,0	27,1	145,0	25,5	13,3
1 күннен 30 күнге дейін мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	25,7	5,4	27,5	4,8	7,0
31 күннен 60 күнге дейін мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	18,7	4,0	8,6	1,5	-54,0
61 күннен 90 күнге дейін мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	5,7	1,2	3,6	0,6	-36,8
90 күннен астам мерзімі өткен берешегі бар қарыздар	78,0	16,5	105,3	18,5	35,0
<i>Анықтама үшін: ХҚЕС бойынша провизиялар</i>	<i>51,8</i>	<i>11,0</i>	<i>60,5</i>	<i>10,6</i>	<i>16,8</i>

3. МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Банктік емес ұйымдар міндеттемелерінің жиынтық мөлшері 2016 жылғы 1 қаңтардағы деректермен салыстырғанда 24,4%-ға ұлғайып, 2016 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 499,2 млрд. теңге болды.

2016 жылдың басымен салыстырғанда банктік емес ұйымдар міндеттемелерінің құрылымында кредиторлық берешектің 32,3%-ға, алынған қарыздардың 27,5%-ға, шығарылған борыштық бағалы қағаздардың 23,0%-ға және тартылған салымдардың 20,8%-ға ұлғайғаны байқалады. Банктік емес ұйымдардың міндеттемелері құрылымында алынған қарыздар түріндегі міндеттемелер басым болды (59,9%).

10-кесте. Банктік емес ұйымдардың жиынтық міндеттемелерінің құрылымы

Банктік емес ұйымдардың жиынтық міндеттемелерінің динамикасы мен құрылымы	01.01.2016		01.10.2016		Өсімі, %-бен
	млрд. теңге	жиынтығында %-бен	млрд. теңге	жиынтығында %-бен	
Тартылған салымдар	21,2	5,3	25,6	5,1	20,8
Алынған қарыздар	234,6	58,5	299,1	59,9	27,5
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	107,0	26,7	131,6	26,4	23,0
Кредиторлық берешек	23,2	5,8	30,7	6,1	32,3
Басқа міндеттемелер	15,2	3,8	12,2	2,4	-19,7
Міндеттемелердің барлығы	401,2	100,0	499,2	100,0	24,4

11-кесте. Меншікті капитал жеткіліктілігі

Ұлттық басқарушы холдингтің еншілес ұйымдарының меншікті капиталының жеткіліктілігі	01.01.2016	01.10.2016
Төленген жарғылық капитал, млрд. теңге	281,7	299,8
Есептік меншікті капитал, млрд.теңге	269,5	293,7
Меншікті капиталдың жеткіліктілігі коэффициенті (к1)	0,507	0,398
Меншікті капиталдың жеткіліктілігі коэффициенті (к1-2)	0,498	0,443
Меншікті капиталдың жеткіліктілігі коэффициенті (к1-3)	0,446	0,408

Ұлттық почта операторының меншікті капиталының жеткіліктілігі	01.01.2016	01.10.2016
Меншікті капитал, млн. теңге	20,4	32,8
Меншікті қаражат жеткіліктілігінің коэффициенті	0,328	0,44
Ағымдағы өтімділік коэффициенті	0,496	0,48

Агроөнеркәсіп кешені саласындағы ұлттық басқарушы холдингтің еншілес ұйымдарының реттеуші меншікті капиталының мөлшері 2016 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 293,7 млрд. теңге болды. Осы көрсеткіш 2016 жылдың басында 269,5 млрд. теңге болған еді.

Есепті күні ұлттық почта операторының меншікті капиталының мөлшері 32,8 млрд. теңге болды.

5. БАНКТИК ЕМЕС ҰЙЫМДАР ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ**12-кесте. Банктік емес ұйымдардың кірістілігі**

Банктік емес ұйымдардың кірістілігі ¹	млрд. теңге		
	01.10.2015	01.10.2016	Өсімі, %-бен
Кірістер жиынтығы, о.і.	53,8	73,9	37,4
Сыйақы алумен байланысты кірістер	30,0	41,0	36,7
Сыйақы алумен байланысты емес кірістер	1,5	1,8	20,0
Өзге кірістер	22,3	31,1	39,5
Шығыстар жиынтығы, о.і.	48,3	51,2	6,0
Сыйақы төлеуге байланысты шығыстар	14,2	17,1	20,4
Сыйақы төлеуге байланысты емес шығыстар	0,0	0,0	
Өзге шығыстар	34,1	34,1	0,0
Операциялар бойынша ықтимал залалға резервтер (резервтерді қалпына келтіру)	6,2	8,2	32,3
Корпоративтік табыс салығы	0,8	2,7	237,5
Таза кіріс (шығын)	-1,5	11,8	-886,7

¹Пайда мен шығындар туралы есепке сәйкес

Банктік емес ұйымдар 2016 жылғы 1 қазандағы жағдай бойынша 11,8 млрд. теңге мөлшерінде пайдалды.

10-график. Банктік емес ұйымдардың пайдасы (шығыны)

